

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

*Sn. Lit.
Lv.*

SKISSER

• NÄR TIMMEN SLÅR. •

AF

Olof R-n.

[S. O. Paulson]
MED 3 TECKNINGAR AF VIKTOR ANDRÉN.

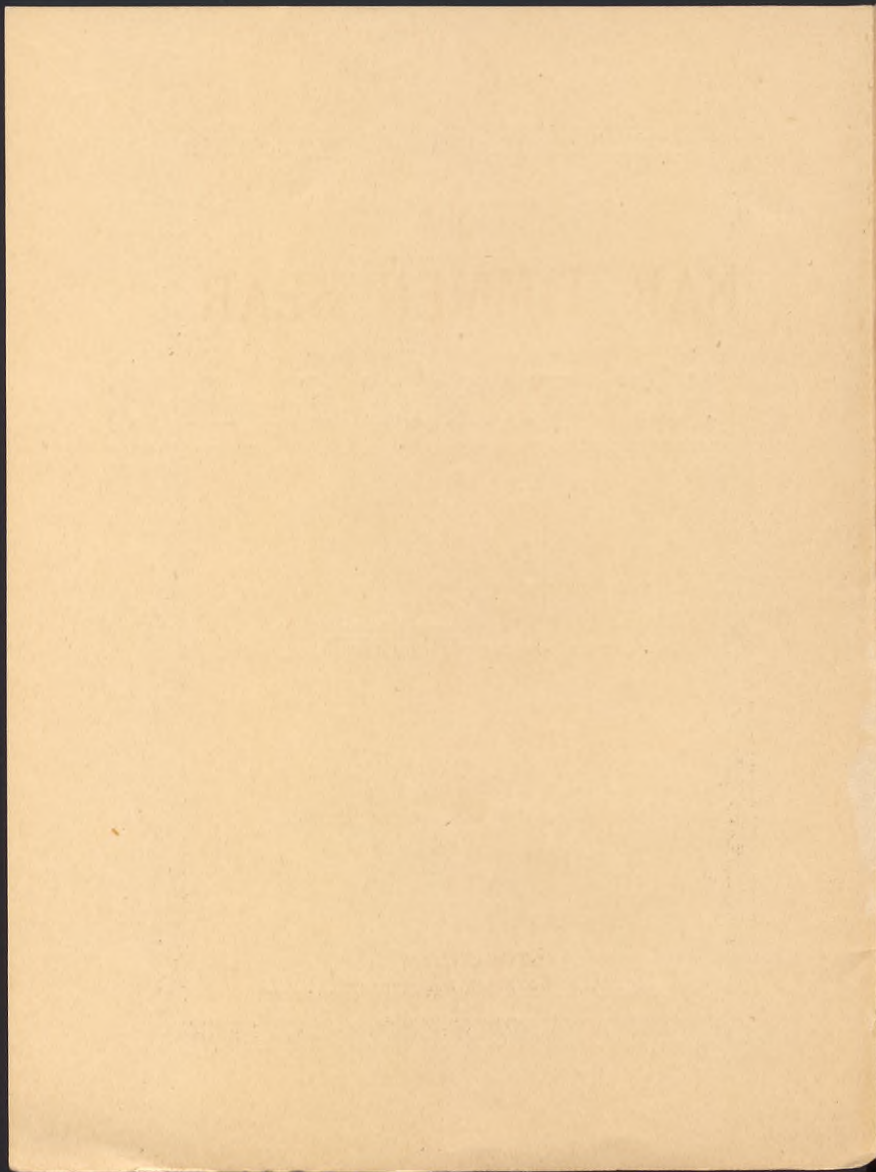
Innehåll:

När timmen slår. — Kaptensens julgåfva. —

STOCKHOLM. A. E. B. BONNIERS BOKTRYCKERI 1888.

4. 11. 1888

NÄR TIMMEN SLÅR.

SKISSER

AF

OLOF R—N.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI
1888.

NÄR TIMMEN SLÄR.

SKISSE

Öfver R--

STOCKHOLM
PUBLISHERS

När timmen slår.

Två paralleler.

Just när tofslagets
sista ljud förklinga-
de från stadens kyrk-
torn, när dunklet låg
som tätast öfver sta-
den och folket sof
sin bästa sömn —
då bröt elden ut!

Det var i det
stora hörnhuset. —

Likt en väldig koloss låg det i natten, skyhögt och jättestort och tigande tyst — ingen kunde ana det minsta, ingen kunde se de giriga små lågor, som slickade trävirket högt uppe på vinden, som gripa om sig och breda ut sig — och nu! Nu slå de ut genom fönstren, nu upplysa de den dunkla vinterhimlen, kasta ett glimmande rött sken på snön, nu hörs det förskräckliga ropet: »Eld! Eld...!»

Upp spritta de sofvande. Ut! Ut! Man kastar på sig kläderna i ilande fart. Man frälser det värdefullaste — men tiden är knapp, och med bitter sorg rymmer man ut sitt hem, lemnar alla gamla relikor, alla kära gamla minnen...

Och dofva tutningar höras. De blandas med ihållande ringningar. Nu kommer brandkåren, nu komma »eldpojkarne» i flygande hast! Ut med slangar, pumpa, pumpa! Men vattnet gagnar till intet... Man får nöja sig med att skydda de kringliggande husen.

Men utanför huset stå de halfnakna hyresgästerna. Och de se, hur deras hem står i ljusan låga, hur den röda hanen far fram...

Dock — ingen förtviflan står att upptäcka, endast sansad sorg. Ty de ha ju alla sina egodelar försäkrade. Och förlora de också sina gamla saker, så få de ju ersättning därför. De få medel att köpa sig nya. År efter år hafva de beredvilligt betalat ut en liten penningssumma — premien — ehuru de visst ej ha trott, att de någonsin skulle få någon valuta därför. De ha ej hoppats det — långt derifrån. Men nu är timmen slagen, nu är den röda hanen lös — se, hur han frossar, hur girig den är! — och nu prisa de i sitt inre sin förtänksamhet!

Ty de stå icke utblottade med tomma händer. Olyckan har varit framme, men den har ingen makt öfver dem, tack vare deras omtanke!

* * *

Men när tofslaget ljuder, och dunklet ligger som tätast öfver den stora staden, då är det många trötta vandrare, som äro på väg att lemna sitt hemvist här nere. —

Den sjuke ligger på dödsbädden. Hans panna är feberhet. Hans puls slår så hastigt,

men *hjärtats* slag bli allt mattare och mattare. Det lider mot slutet.

Rundt om honom stå hans hustru och hans barn. De unna sig ingen hvila. De hjälpa och bistå den älskade fadern i hans sista ögonblick. Och ljuset i staken kastar ett flämtande sken öfver deras förgråtna ansigten . . .

Och utanför hänger mörkret tätt och ogenomträngligt . . .

Men i den döendes själ rasar en brand, som inga tröstande afskedsord kunna släcka. Hela hans förflutna drar förbi honom. Han ser allt det onda han gjort — det är så mycket, så mycket . . . Och som ljuspunkter glimtar det goda fram — det är så litet, så litet . . .

Han vill ej dö! Han måste bli frisk, måste lefva ännu en tid! Han har ej på långt när hunnit med allt hvad han ämnat, allt hvad han bort.

Men nu är timmen slagen. Dock ännu hänga kropp och själ tillsamman. Själens *vill* ej lemna kroppen — det är så många tankar, som sysselsätta den. Den döende ryser, då han hör sin hustrus och sina barns snyftningar . . .

Ty hvad skall det bli af dem? En svag, bräcklig kvinna utan make, små värnlösa barn utan far...

Han har gjort för dem, hvad han kunnat. Han har trälät och slitit utan att unna sig rast eller ro. Men att han så ung skulle kallas bort — det hade han aldrig tänkt!

Han har *ej* gjort för dem hvad han kunnat.

Han har *ej* tänkt på deras framtid, då han *ej* mera skulle finnas. Hvad berättigade honom att tro, att han skulle bli gammal och grå, hvad? Hade han *ej* dagligen exempel för sina ögon? Om han varit förtänksam, om han... ah, nu var det ju för sent — för sent...

Att icke kunna dö i ro... att dö under ångest och bäfvan — hvad skall det bli af min hustru, hvad af mina barn?...

Och timme efter timme förflyter. Men i den sjukes själ fortfar branden att rasa. Och när kampen äntligen är kämpad till slut, då ligger det ett ångestfullt, förtvifadt uttryck öfver den dödes askgrå drag...

the history of the world, from the beginning of time to the present day, is a subject of great interest and importance. It is a subject which has attracted the attention of all ages and all nations. The history of the world is a record of the progress of human civilization, and it is a record which is constantly being added to. The history of the world is a story of the struggles of the human race for freedom, justice, and peace. It is a story of the triumphs of the human spirit over adversity and of the failures of the human race to live in harmony with one another. The history of the world is a story of the human condition, and it is a story which is constantly being rewritten. The history of the world is a story of the human race, and it is a story which is constantly being told.

Kaptenens julgåfva.

Lif och bråd-
ska öfver-
allt! Gla-
da människor, full-
lastade med paket,
trängdes på trottoa-
rerna! Solen lyste
så vackert på den
glittrande snön, som
låg på taken, och
istapparne glänste
så präktigt. Det
sjöng under bråd-
skande sulor, och

bjällerklängen ljöd muntert — den eggade en att ta ut stegen än mer!

Julebrådska och kära bestyr! Ja visst, ja! Då vekna också hårda sinnen, midt under springet tänker man vänliga tankar — tankar, som mogna till handling — fattigman hade det minsann svårt i år, så kallt som det var . . .

Men det var nog många, som inte alls tänkte på den dag, som stundade. Många, som voro upptagna af ögonblickets bekymmer, tanken på det dagliga brödet och oförvållade sorger. —

Kaptenen gick raskt gatan framåt. Han hade alls intet öga för de smakfulla bodfönstren och de eleganta damerna, som han mötte. Han hörde ej stojet och sorlet, bjällerklängen muntrade inte hans sinne — han hade för mycket att tänka på.

Han brukade ändå ej vara ofta i staden. Han trufdes så bra på sin landegendom. *Sin* — han hade nog ej stor del i den. Det var så många inteckningar, så höga lån — han ryste, bara han tänkte derpå.

Nu var han inne i staden för att skaffa pengar.

Hans håg hade aldrig stått till krigaryrket, men hans föräldrar hade velat, att han skulle gå in i hären. Hans adliga namn fordrade det. Han avancerade rätt hastigt till kapten. Men då tog han afsked. Han hade gjort af med mycket pengar, och krigarlifvet — det glada — tillfredsstälde honom icke.

Han köpte sig då en landegendom. Landet, Guds fria natur — det hade alltid varit hans vurm! Att se, hur solen höjer sig öfver trädtopparne, att höra vinden susa genom den gulnande rågen, medan boskapens pinglande skällor på afstånd tona — att vara landtbrukaré med lif och själ, det var en lott, värd att lefva för!

Och att nu nödgas skilja sig från allt detta — att lemna hus och hem . . . Kaptenen drog nervöst i sina långa, rimfrostglittrande mustascher, som lyste silfverhvita ej blott genom frostens inverkan.

Ni har kanske läst en eller annan humoristisk skildring om en man, som är ute för att skaffa pengar. Han *måste* ha dem — måste skaffa dem, tills solen sjunker och kvällens skuggor falla på — annars är han störtad. Han går, han springer — först

och främst till sina vänner. De gifva honom alle sammans mycket gladlynta svar och goda, välmenta råd, men något annat får han inte heller.

Och den stackars mannen fortsätter sin hopplösa vandring. Han måste, han måste — någon skall väl alltid ha förtroende till honom. Hans goda namn och rykte, hans framtid, allt hvad han lefvat och stretat för — allt, allt står på spell!

Och dagens timmar svinna, och kvällen kommer — den ödesdigra vexeln är ännu oinlöst . . .

Kaptenens vandring hade just erbjudit stoff till någon dylik humoristisk godbit. Han hade varit på många ställen, och öfverallt hade han fått samma svar: »Nej, det är mig omöjligt, hur gerna jag än ville,» eller: »Vi ska' lemna svar i öfvermorgon.»

Men då var det för sent.

Ja, jag tror ej, att kaptenen uppfattade det humoristiska i saken. Han tyckte nog snarare att den var djupt tragisk. —

Klockan slår tu. Den djupa klangen dallrar långsamt genom den skarpa luften.

Det blir allt folktommare på gatorna. Man har gått sig trött. Nu längtar man hem. Nu längtar man att få visa alla de vackra saker man köpt. När aftonen faller på och alla bodar skimra i strålande ljus, då skall man åter ut bland de täta mänsko-skarorna...

Det var tid för kaptenen att få sig en bit mat — och sedan...

Då känner han plötsligt en kraftig hand, som slår honom på axeln, och hör en djup basröst, som ropar i hans öra:

»Nej, *det* var då tur! Att råka dig här i sta'n! Känner du inte igen mig?»...

Kaptenen vände sig tvärt om.

»Karl! Gamla Kalle! Nu följer du mig till närmsta restaurant!»

De följdes åt, kaptenen och hans vän. De upplifvade sina gamla minnen, minnen från skolan och ungdomen. De hade rätt mycket att språka om, ty de hade ej sett hvarandra på många Herrans år.

Och hur det var — när kaffet rykte i kopparna, och havannacigarrens blåaktiga rök-hvirflar långsamt höjde sig mot taket, då

lättade kaptenen sitt hjerta, och han om-
talade med en tung suck alla sina bekymmer.

»Du har varit der — och der — och
der...?»

Kaptenen hade varit öfverallt.

»Men har du då inte ett enda antagligt
papper? Jag vill inte tala om egendomen.
Men har du ingen liffförsäkring till exempel?»

Kaptenen blef röd i ansigtet. Nej, det
hade han ej. Åtminstone var han fullt säker
på, att han inte kunde få någonting på den.

»Har du varit uppe på bolagets kontor?»

Han hade fått afslag öfverallt — hvar-
för då göra ännu ett säkert lönlöst försök? —

De sällskapade ännu en stund. Kapte-
nens skrupler försvunno så småningom. Han
tycktes af en eller annan orsak vara synner-
ligt obenägen att göra detta sista försök.
Men när de slutligen skildes, beslöt kaptenen
sig för att dagen derpå besöka hufvudkontoret.

* * *

*

Han blef anmäld hos direktören, och efter några ögonblick fick han tillträde.

Det rädde en behaglig stämning i det prydliga, smakfulla rummet. Och det var med förekommande artighet, som han blef mottagen.

Han presenterade sig och redogjorde kort och godt för sitt ärende. Han visade sina papper — vore bolaget villigt att låna honom de pengar han behöfde?

På dessa papper — nej!

Han steg upp och bad om ursäkt för det besvär han förorsakat. Men direktören hejdade honom.

»Om jag ej missminner mig, har kapten sedan många år ju en lif försäkring här i bolaget? På ett rätt stort belopp?»

»En lif försäkring — ja, som jag på snart ett år icke betalt in premien på!»

Ett lätt leende sväfvade öfver direktörens drag, då han fattade ett prospekt.

»Var så god och läs.»

Och han läste . . . och der stod, att en försäkring, som förfallit till följd af försummad premiebetalning, åter kan upplifvas mot inbetalning af den oguldna premien jemte

ränta. Äfvenså skulle den försäkrade genom läkarebetyg styrka, att hans helse ej försämrats, sedan försäkringen förfallit.

»Ni är frisk, kapten.»

Kaptenen smålog förtröstansfullt. Frisk — han, landtbrukaren. —

Och inom en timme hade kaptenen fått lånet af bolaget och sina pengar i hand. Först och främst fick han så mycket, att det räckte till att betala in den oguldna premien, och hvad som sedan blef öfver var mera än han behöfde för att inlösa vexeln.

* * *

Julafton firade kaptenen på sin egendom. På juldagen åkte han till den lilla kyrkan i byn, och han tyckte, att predikantens ord ljödo så vänliga och hjertegoda. Och när han på hemvägen for genom sin egen skog, då susade det så högtidligt i de rimfrostprydda furorna, och snön lyste så skinande hvit — naturen, det är ändå det härligaste!

✻

Guldbröllop.

n stjernklar vin-
terafton — bi-
tande kallt ute.
Knapt en enda
vandrare står att upptäcka. Allt är så lugnt,
så fridfullt i den stora staden, der den ligger
insvept i sitt kyska, snöhvita täcke.

Mörka och känslolösa stå de stora husen.
Det är, som intet lif skulle finnas derinom.
Och från det halffärdiga huset i hörnet hörs

ett lätt prassel — någon stackars uteliggare, uteliggare i femton graders köld . . .

Men vid slutet af den långa gatan ligger ett litet, lågt hus. Det hör till den del af staden, som skall gå. Vinden tar då och då tag i lindarnas kronor, skakar ner ett moln af snö, men in i huset kommer den icke — det är så tätt, så ombonadt och varmt der inne.

Och så ljusst! Ty det är fest, riktig högtid, som man firar.

Gubbens och gummans guldbröllop!

Man dansar. Det är så de vilja ha det. Ungdomen skall ha roligt. Men hur sällan är det icke den får det. Lifvets allvar börjar tidigt, alltför tidigt.

Men här äro de unga vana att ha roligt. Och musiken ljuder, och dansen går! Och unga krafter är det och ung håg! Och lifsglädjen glimmar i ögon och spelar i klingande skratt.

Och midt på golfvet dansar man i ring. Små tultingar är det, som hålla hvarann i hand, och de dansa, än åt ena hållet och än åt det andra, för att ej bli yra i hufvudet.

Det är den unga generationen, som roar sig här ute i salen, och den allra yngsta. Det är barnbarnen och barnbarnsbarnen.

Men der inne vid spelborden sitta fäderna, allvarliga, högtidliga, som om lif och död berott på deras kort. Och djupsinniga beräkningar göras, och korten slängas fram öfver den blanka bordskifvan, och man roar sig också här.

De äro icke längre unga, mågarna. De hafva hvitt i håret och fårör ristade i pannan. De hafva varit länge med i verlden, bestått många strider, än segrat, än förlorat. Men vid deras sida har alltid som en trogen sjelfuppoffrande kamrat stått ett mildt, kvinnligt väsen — deras hustrur.

Och allra längst in sitta fruntimren. Ej heller de äro längre unga. Åldern tar nog ut sin rätt. Men dugtiga se de ut att vara, se ut som en kvinna bör se ut — öm, hjertegod, sjelfförsakande. De två sönerna sitta också derinne med sina hustrur. Nio barn ha de gamla, sju flickor och två söner. Nio barn, som ha gjort dem glädje i deras ungdom, glädje i deras ålderdom — det är en stor välsignelse.

Se, hur behagligt de småle, de gamla!
Se, hur klara deras ögon äro, hur vänligt
deras leende! De sitta i sina bekväma hvil-
stolar. De äro trötta, de ha varit så mycket
i rörelse under dagen. Och de äro inga
dufingar minsann — han är sjuttiosex och
hon sextionio.

En glad dag har det varit och en be-
tydelsefull. Bättre än blommor och gåfvor
— ärligt menade ord, tårade ögon, beslöjade,
kvädda stämmor . . .

Dansen har slutat, och man sätter sig
till bords. Alla få plats vid det långa bordet.
Viljan är god, fast trängseln är stark.

Och i högsätet sitta de gamla och skåda
öfver sina barn, sina barnbarn och barnbarns-
barn. Och de nicka fryntligt och knäppa
ihop sina händer och se hvarandra i ögonen.

De gamle äro trötta, de behöfva ro!
Man troppar af. Nöjda äro alla och vekt
stämda till mods — *den* dagen kan man
aldrig glömma! Och man vandrar raskt på
i det klara skenet, som ett långt stycke ner-
för gatan strömmar ut från det lilla huset.

De gamla äro ensamma.

Sida vid sida sitta de i den breda, gammalmodiga soffan, silfverhåriga, blida — ja, det ligger som ett förklaradt utseende öfver deras drag. De lefva i sina minnen. Undrar, hvilka taflor, som dra förbi deras inre syn, än hotande mörka, än glada, solljusa . . . Men alla prof ha de redligt bestått. Och fullaste rätt ha de att med glädje skåda tillbaka på den långa, ojemna lifsstigen.

Och gubben bryter tystnaden.

»Den här dagen komma vi aldrig att glömma,» säger han. Han tänker aldrig på, hur gammal han är.

»Ja, vi äro bra lyckliga,» svarade hon. »Alla våra barn äro präktiga och hederliga människor. Nog ha vi haft många svåra stunder, men med Guds hjälp ha vi bestått pröfningen.»

Och han svarar henne vänliga, ungdomliga ord. Han är märkvärdigt kry, gubben.

»Och tänk,» säger gumman, »tänk, hur lyckliga vi äro! Vi bo i vårt eget lilla hus. Ingen hyresvärd kan köra bort oss, gammalt folk. Om sommaren, då lindarna äro löfvade, då sitta vi under deras kronor, och fåglarna sjunga så vackert och hoppa omkring

oss. Allt det har jag din omtänksamhet att tacka för.»

»Ja, det har du din gubbes vishet att tacka för,» säger han skämtsamt, och sjuttio-sexåringen ser riktigt skälmaktig ut. »Spara, tänkte jag alltid. Spara! Det kommer dig till nytta en gång — en gång, då krafterna aftaga, och man vill ha hvila och ro. Ja, då kan det vara bra att ha en styfver — ett litet kapital. Men om jag skulle dö? Hur skulle det då gå med dig... Det var därför jag inte satte in smulorna på banken. Lif-försäkringsbolaget är ju också en bank, vet jag. Och villkoren voro också fördelaktiga — mig har man aldrig lurat! Dog jag, innan jag uppnått mitt sextionde lefnadsår — ja, då fick du strax ut kapitalet, hela femtontusen kronor. Men lefde jag till dess — och jag lefver ju ganska ordentligt — då fick jag *sjelf* lyfta alltihopa. Hade jag satt in pengarne på banken och se'n kolat af, då hade du förstås inte fått mer, än jag satt in. Men nu kunde jag med lugnt samvete lägga mig och dö — bolaget skulle då betala ut åt dig *femtontusen* kronor, en ganska vacker summa, hade jag också bara hunnit betala in den

första premien. Man skall alltid ta vara på sin fördel, då det kan ske på ett hederligt sätt. Det har varit min grundsats i lifvet.»

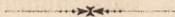
»Och mins du, pappa, då du blef sextio år? Mins du den dagen? Det dröjde inte länge, förrän du fick ut pengarna af bolaget. Så köpte vi vårt lilla hus. Det är hela sexton år, som vi nu rådt om det. Herre Gud, hvad tiden ändå går fort...»

»Men vet du, gumman, hvarför jag är så rask och kry, fast jag ofta har haft så mycket att bära på? Det är därför, att jag alltid har arbetat med så godt samvete. Går du först, tänkte jag, så skall hustru din ändå inte behöfva lida någon nöd. Det var det, som gjorde't, ser du!»

»Ja, Gud vare lof och tack, att vi fått behålla hvarandra,» sade guldbruden. »Och må vi ännu i många år få lefva och ha hälsan!»

»Åhå, jag blir nog inte gammal, jag!» sade guldbrudgummen och såg riktigt skälmaktig ut.

Och det gamla paret såg hvarann in i ögonen så ömt, som man ser i »ungdomensvår».

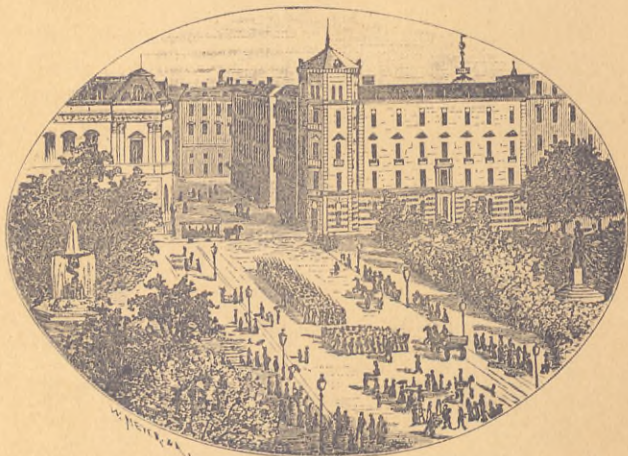
The first part of the book is devoted to a description of the
 country and the people. The author describes the various
 tribes and their customs. He also mentions the different
 religions and the laws of the country. The second part
 of the book is a history of the country from the
 earliest times to the present. The author describes the
 various wars and the different dynasties. He also
 mentions the different empires and the various
 conquests. The third part of the book is a
 description of the different cities and towns. The
 author describes the architecture and the customs
 of the people. He also mentions the different
 industries and the commerce of the country. The
 fourth part of the book is a description of the
 different religions and the laws of the country. The
 author describes the different sects and the
 various customs. He also mentions the different
 laws and the various punishments. The fifth part
 of the book is a description of the different
 sciences and the arts. The author describes the
 different branches of science and the various
 arts. He also mentions the different
 inventions and the various discoveries. The sixth
 part of the book is a description of the
 different languages and the various dialects. The
 author describes the different languages and the
 various dialects. He also mentions the
 different alphabets and the various
 methods of writing. The seventh part of the
 book is a description of the different
 customs and the various habits. The author
 describes the different customs and the
 various habits. He also mentions the
 different festivals and the various
 ceremonies. The eighth part of the book is
 a description of the different
 governments and the various forms of
 administration. The author describes the
 different governments and the various
 forms of administration. He also
 mentions the different laws and the
 various punishments. The ninth part of the
 book is a description of the different
 climates and the various seasons. The author
 describes the different climates and the
 various seasons. He also mentions the
 different winds and the various
 storms. The tenth part of the book is a
 description of the different
 minerals and the various metals. The author
 describes the different minerals and the
 various metals. He also mentions the
 different stones and the various
 gems. The eleventh part of the book is a
 description of the different
 plants and the various trees. The author
 describes the different plants and the
 various trees. He also mentions the
 different fruits and the various
 herbs. The twelfth part of the book is a
 description of the different
 animals and the various beasts. The author
 describes the different animals and the
 various beasts. He also mentions the
 different birds and the various
 fishes. The thirteenth part of the book is
 a description of the different
 diseases and the various symptoms. The author
 describes the different diseases and the
 various symptoms. He also mentions the
 different medicines and the various
 remedies. The fourteenth part of the book is
 a description of the different
 professions and the various occupations. The
 author describes the different professions
 and the various occupations. He also
 mentions the different trades and the
 various crafts. The fifteenth part of the
 book is a description of the different
 manners and the various customs. The author
 describes the different manners and the
 various customs. He also mentions the
 different habits and the various
 practices. The sixteenth part of the book is
 a description of the different
 governments and the various forms of
 administration. The author describes the
 different governments and the various
 forms of administration. He also
 mentions the different laws and the
 various punishments. The seventeenth part
 of the book is a description of the
 different climates and the various seasons.

1001851335

Allmänna Lifförsäkringsbolaget

i Stockholm,

Kungsträdgårdsgatan 2 C, en tr.,

anbefalles till det bästa af

